

2110 levél helyett

Kétezer-száztíz levelet kellene megírni a következő hónapokban a Szeged városi tanács titkárságának. De ha szigorúan vesszük, még többet is, hiszen a november–decemberi tanácstagbeszámolókon 1055 kérdést fogalmaztak meg a választók. Ahhoz természetesen, hogy forma szerint mindenki elégedett legyen, legalább egy pár soros levél kellene: igaz van; nincs igaz; jogos a kérése; nincs rá pénz; majd jövőre stb. De hogy akárcsak ilyen szűkszavú üzenet is menjen a kérdésre, ugyanennyi vagy még több hivatalos „megkeresés” lenne szükséges. Meg a tanácstagokat is értesíteni illik: mi lesz a beszámolójukon elhangzott közérdekű sóhajtásokkal? És akkor még mindig nem törülhetnék meg elégedetten a homlokukat az ügyintézők, mert sok-sok kérdésre nemcsak a felszólaló várja a választ, hanem egész környezete; mindazok, akik a kérdés megfogalmazását inspirálták, a kérdésben jártasabb szomszédot megbiztatják.

Ilyenkor derül ki a tanácstagbeszámoló végtelen termékenységse. Mondom pedig rólok olyat is, hogy „le kell tudni, ennyi az egész”, meg olyat is, hogy „öreges klubja, ráérő emberek társalgási fóruma”. Hát nem. Pontosán ötven, sűrűn gépelt oldal sorjázna a megfontolásra, intézkedésre, orvoslásra, előrelátásra intő tömör kérdések. Nem is „tyúkpercek”, nem is gomblyukfájdalmak. Akárhon utjuk fel a kérdésleltárt, találunk benne tömegével fogós, komoly témákat. Ilyeneket: Miért sok a szanalás, miért nem építkezünk inkább szabad területeken? Mikor kerül már sorra a Lenin körút korszerűsítése? A színház felújításáról évek óta beszélünk — mozdul-e már az ügy a holtpontról? Újra felélenkült a Hérafűtés körüli vita, de mond már benne valaki döntő szót? Szegeden sem tudjuk elérni, hogy több szá-

lami legyen a boltokban? Épül végre új szálloda, és hol? Sok az autó... Nem mely udvarokban már se mozdulni, se pihenni nem lehet miattuk... és a garázsépítésben miért nem teszünk rendet?... De ez még mind csak a sor eleje, a lakosság választ váró kérdéseinek töredéke.

Az 1055 kérdés témakör szerinti megoszlása is azt igazolja: vannak a városi élet szervezésének allergikus pontjai, máig sem tökéletesen rendezett gondjai. A városi közlekedéssel, a közlekedés rendjével kapcsolatban 110 kérdés, illetve észrevétel gyűlt össze. Nyolcvannál több a panasz meg a kérés útépítési és útkarbantartási témában, járdaépítésben, a köztisztaság és a közvilágítás dolgaiban. De szóba jön itt minden: szolgáltatás, lakóházfenntartás, közművek, kereskedelem, közegészségügy... S minthogy a városlakó ember mindenben a tanácstól várja a megoldást, a segítséget, a kezdeményezést, az ösztönzést és az ellenőrzést — természetes, hogy ide hordja panaszait is. Végül csak a tanács a gazda, s neki kell szót érteni a lakosság életében szerepet játszó vállalatokkal, szervezetekkel, intézményekkel is. Másrészt lehetséges — de mennyi tapasztalat van rá! —, hogy ha maga megy az állampolgár a kérdései után, házalhat választért hónapokig is.

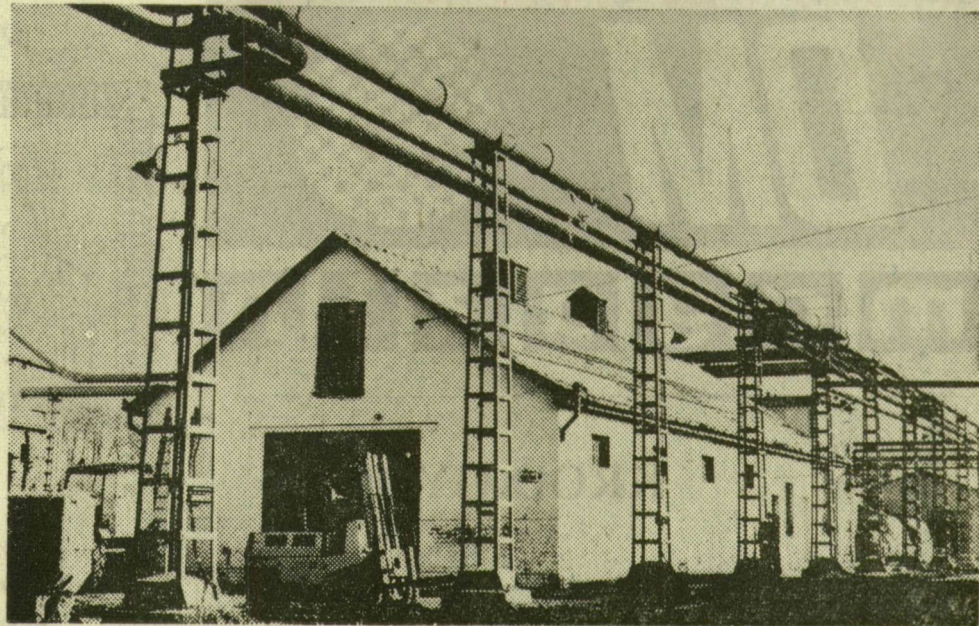
Azt hirdetik, hogy a szocialista demokratizmus nem csupán a kezdeményezés lehetősége, hanem a válasz komolysága és tisztessége is. Persze, a válaszok jó része nem csupán egy iv papírt meg egyforintos bélyeget kíván, hanem legtöbbször tíz-húsz-száz-ezer forinttal megváltható intézkedést. S hogy miért beszélünk minderről annyit, annak a magyarázata is időszerű már, ha eddig kitartott az olvasó. A városi tanács „szövetségeseit” keresett, és talált ennek az ezernyi gondnak és kérdésnek a megoldására és megválaszolására.

Jó néhány munkaértekezletet szervez, ahol egy-egy témacsokor lesz napirenden, s az intézkedésre köteles, hivatott, választásra illetékes vállalatvezetőket, tanácsi osztályvezetőket, hivatalvezetőket is oda kéri. A cselekvési szövetség okát-módját beszéljük majd meg ezeken. És itt nyilatkozni kell: lehet — nem lehet?; mikor és hogyan?; pénz kell vagy társadalmi segítség? stb. Ehhez a jó ügyszög pedig a Délmagyarországi is felajánlotta segítőkesz-ségét. Hiszen valóban nem kétezer levél az érdemi megoldás, az csak bürokraták fáradt lelkiismeretét nyugtatná meg. Intézkedés, korrekt, világos magyarázat és felvilágosítás nyugtatja meg és aktivizálja ezutánra is a lakosságot. A lap pedig hamarosan elviszi mindezt az üzenetet. Ha kell, rákérdez a válasza, és „kö-tözködi” is, hogy minél kevesebb legyen benne a rés meg a vállalati magyarázkodás, s úgy adja közre a tájékoztatást.

Levelezés helyett így újabb nyílt fóruma lesz a várospolitikának, a közérdekű panaszoknak, javaslatoknak; az egész város osztozhat a gondok megoldásának nehezén, figyelemmel kísérheti, hogy onnan milyen törődés sugárzik; ki-ki találhat módot arra is, hogy valamit tegyen környezéért, városáért.

A legszélesebb társadalmi ellenőrzés, valószínűleg majd meg ebben a folyamatban. Mindenki láthatja, miként sorolják a lakosság kéréseit és panaszait. S talán egy kis anyagi is megintjelezi majd a tanács ezt a kezdeményezést, hiszen ahogy előzetesen értesültünk, a testületnek módja lesz szavazni afölött: pár milliót kisorsít-e valahonnan a legsürgetőbb napi gondok orvoslására? A szavazás várható eredményére nem nehéz jósolni. De talán a kezdeményezés — a gyors és hatásos ügyintézés — jövőjére sem.

Sz. SIMON ISTVÁN

Kísérleti évek

Kívülállónak nem könnyű meghatározni: mennyi idő alatt kellene elkészülni termelni egy-egy beruházásnak. Csak azt tudja, minél előbb, annál jobb, hisz így hamarabb adja vissza a befektetést.

Azt sem könnyű a gyárkapun kívülről megmondani, mennyi idő alatt kellene befejeződni egy szépműnyű kísérletsorozatnak. De ha éveken át húzódik-csúszik-tolódik egy új berendezés, sőt: új üzem munkafogása, csak szöveget út az ember fejébe.

KÉRDÉSEK

Annak idején — 1968 őszén —

örömmel adtuk hírt a Rostkikészítő Vállalat újszegedi gyárának fejlődéséről. Képen is láthatták olvasóink egy leendő új üzemcsarnok fémvázát. „Mivel a funér drága, a pozdorjalemezt a jövőben lakkkal vonják be. Hasznátartós, könnyen tisztítható szilárd bevonat, s ami igen lényeges szempont, olcsóbb is.” — adtuk tovább információinkat. Nem gondolva, hogy ennyire távoli jövőről van szó.

Közben néhányszor már vissza akartunk térni a témára, de mindig azt a választ kaptuk: még nem időszerű. 1972 elején ismét telefon az újszegedi gyárba.

— Még mindig nem? Miért?

— Erre én nem válaszolhatok. Tessék megkérdezni a vállalati központban.

— Kitél?

— Cziger elvtársól. Ő a műszaki fejlesztési osztály vezetője.

Kérdéseimmel a Béke utcai központba ballagok hát, Cziger Sándor szívélyesen fogad, de amikor a témával előhozakodom, kiderül, hogy ő sem nyilatkozhat. Csúpan a vállalat főmérnöke.

— Sziszifuszi munka az ilyen. Mi egyszerre próbáltunk

gyártmányt és gyártástechnológiát fejleszteni — mondja Marcheschi Károly, a vállalat igazgatófőmérnöke. — Annak idején Szemán János és én voltunk a kezdeményezők. Mi mentünk el a Tiszai Vegyi Kombinátba, hogy a pozdorjalemezek felületkezeléséhez megfelelő lakkot kérjünk.

— Újítás volt ez az eljárás?

— Igen. Rajtam és Szemán Jánoson kívül még ketten voltak benne vállaltunktól, a TVK-ból pedig a lakkgár igazgatója meg a vezérigazgató fogadta el az újítást. Ami engem illet, a miniszterhelyettes utóbb munkaköri kötelességemre nyilatott.

Szemán János, az igazgatófőmérnök helyettese. Egy ilyen „parádés” felállásban, amikor a TVK is, a rostkikészítő is a legmagasabb szinten gyűrközik neki az újítás megvalósításának, nehéz megérteni a hosszú várakozást.

De nézzük sorjában. 1967 novemberében készült el a technológiai terv. Saját kivitelezésben 1968 áprilisában kezdődik a beruházás. 1968 decemberétől 1969 május derekáig tart a próbaüzemelés. Nehézségek miatt augusztusra marad az üzembehelyezés.

— Sajnos, az 1969 tavaszán megrendelt szalagcsiszológépet csak 1970 júliusában kaptuk meg. Egy ideig tehát csak kevés öntött lapot gyárthattunk. Megjött a gép, akkor derült ki, hogy az öntött lapok 60–70 százaléka nem alkalmas polírozásra. Vagyis fényszerűre-csiszolásra. A technológia rossz, vagy a lakk minősége? — ez volt a kérdés. Legalább a lapok fele polírozva kellett a megrendelőknél. Ekkor a műszakiak készítettek egy pórústömítőgépet, hátha ennek segítségével eltűnnek a felület hibái. Nem tűntek el. Egyre gyanúsabb lett a poliszterlakk — mármint a rostkikészítőknek —, míg a

TVK-beliék az alaplemezt „hibáztatták”. S telt-múlt az idő.

— Miután a Budalakknál hiába próbálkoztunk, 1971-ben két külföldi céget hívtunk. Az 6 lakjukkal 70–80, sőt 95 százalékos arányt értünk el.

— Most tehát?

— Húsz tonna Stollelakk érkezett, folyamatosan gyártjuk majd vele a tripolapot.

Azt bárki kitalálhatja, hogy az importanyaggal lakkozott bútorlap — hisz a bútoripar használja föl ezeket javarészt — drágább. A rostkikészítőnél évi 500–1000 tonna lakkot használnának fel, kb. 3–5 ezer köbméter bútorlap felületkezeléséhez. Az itthongyártott kilója 35 forint, az importé 60–65 forint.

— Bizony sok.

— De ha a hazai nem jó. Most egyébként a Budalakk is kísérletezik, nemcsak a TVK, hogy megfelelő lakkot adjanak.

ÚJSZEGEDI ATALAKULÁS

A főmérnök, úgy látja, hogy a

mostani Stolle-küldeménytel megoldott a lakk-kérdés. De hát, úgy mond, a TVK-val is sikerültek a laborkísérletek és mégis... „Nem vagyunk beoltva az esetleges baj ellen.”

Egy régi vitát elevenít fel: a bútorgyártásban vagy az alapanyag-készítő üzemen történjen a felületkezelés? Már négy bútorgyár maga csinálja ezt.

— Szerintünk viszont az anyaggyártónak kell csinálni, nagy szeriában — mondja.

Mi lehet a vásárlók véleménye? Gyártsák, ott ahol olcsóbb és célszerűbb — s ez mutatkozzon is meg az árlan.

Hogy a mindmáig vajdó kísérleti üzemet továbbra is komolyan veszik a vállalatnál, bizonyítja: nagy terveik vannak vele. Erre támaszkodik az újszegedi gyár teljes átszervezése. Tavasztól a kenderáztatás, rostkikészítés megszűnik itt, a felszabaduló munkaerővel a gyárat pozdorjalemezgyártó bázissá átkarják tenni.

— Tehát a lemezgyártás és a felületkezelés megy tovább?

— Igen. A megüresedett épületben pedig panelgyártó üzemet csinálunk. Könnyű vasszerkezetes épületek falait készítenénk pozdorjalemezéből.

Terv, terv és terv. Reméljük, az eredményes megvalósítás ezúttal nem várat annyit magára.

Mert kísérleti üzem esetében is bizonyára lehetett volna előrelátóbban, átgondoljabban, a célokra jobban koncentrálni munkálkodni ezen az újításon.

Ha mást nem, hamarabb kideríteni, hogy a használt lakk nem alkalmas. Hátha azóta már lenne megfelelő hazai is...

Simai Mihály

Szörzálhasogatás múltidőben

KÉPERNYŐ

Urban Ernő péntek esti tévéjátékát 14 éven felülieknek javasolta a tévéújság — a szigorú felkiáltójel esetleg elhagyhatta volna. A film nem utolsósorban annak a korosztálynak is szól, amely ma már személyes élmények híján csak a történelem-könyvvel szembesítheti az Uborkafa társadalmi szatírát. A húszon innenieknek és valamivel túliaknak komikusan hangzanak a film idézte frázisok — hogy a szocializmus felépítése nem fátylasmenet, hogy a kritikát nem elég elfogadni, de illik megköszönni —; ez a korosztály szeliden mosolyog a káderpolitikával dűrmársoló szemlélet balfogásában — pedig a szülők még halálosan komolyan játszották.

Az Uborkafa tragikomikusuma egy ésszerű elmelet egyszerűen alkalmazása: parasztországból ipari országálgá lennünk áldozatokkal jár, de az áldozatok mértékéből, formájából éppen az a jó-

zanság hiányzik, ami az áldozatot értelmessé tehetné. Persze, a valóságban nem volt ilyen egyszerű a képzet, sőt, annak idején kifejezetten bonyolultnak tűnt a folyamat, ami a szörgyűjtőket szörzálhasogatókká fokozta le. Nincs tehát semmi meglepő abban, ha ez a fajta „politikus színház” 1953-ban csak rövid szériát érhetett meg a Nemzetiben.

Más kérdés persze, hogy az Uborkafát manapság se nagyon játsszák; a televízió ugyan bemutatta a Marton Endre rendezte néhai előadás tévéfilmesített kópiáját, mindebben azonban több hagyománytisztellel, a szerző egykori bátorságának honorálásával, mintsem a szatírákat jellemző aktualitás ezúttal is bevallható szándékával. Az új káderek fedezetlen pöffeszkedése, a bizonytalan származásokra gyorsan rásütött szégyenbé-

lyeg, vagy a kartásozás elvtelensége nem kifejezett színházi formában, egyénített jellemeken keresztül elevenedett meg, inkább a korhoz illő sematizmussal. A színeseknek így elég nehéz dolguk volt, lényegében kabarezszerűeket mondtak fel — a komédia színpadán.

N. I.

Szegedi képíródeák Pesten

Zoltánfy István képei lehetővé tették, és otthontaláltak Budapest. Huszonhét képből álló kamaratárlatát pénteken délután nyitotta meg D. Fehér Zsuzsa művészettörténész. A kiállított anyag nagy részét ismeri a szegedi közönség, de néhány új alkotás is helyet kapott a falakon, többek között a Ketten, a Vendég és a Tárgyak címűek.

Már jóval a megnyitó előtt nagyon sokan gyűltek össze a bemutatóteremben. Szegediek, vásárhelyiek és pestiek. Ismerősök, barátok, pályatársak. Kíváncsiskodók és művészelöltek, hazaiak és külföldiek.

A képek így együtt, egymás mellett tudatos és következetes festői ars poetikát

jeleznek. Sajátos szintetizáló törekvését a 20. századi embernek. A quattrocento maivá értelt szemléletét ötvözi a pontosan megfigyelt, jellemzett hétköznapi életképekkel, a középkori hármassoltárok áhítatát a mai valóság groteszk ironiájával, a naturalis megoldásokat a szürrealista látásmóddal. De mindenütt ott él az idő képi megfogalmazásának kísérlete. A csendletek végtelen nyugalmú, rezzenéstelen levegőjében éppúgy, mint a Nemzedékek vagy a Család elbeszélő jellegű képsorain. A születés-alakulás-halál kérdései foglalkoztatják. Ezért rejteget ezer kincset számára a gyermekkor és a suhancévek, ezért foglalkozik az emberi élet varázso-

pillanataival, ezért kellene az egymás mellé és fölé helyezett tételek ikonografikus formái. Ezek epikuságának, a valóság képbe-írásának elengedhetetlen segítői. Önmagát és önmaga világát keresi képein, s ezen keresztül nemzedékének kérdéseire is feleletet ad. Korunk felelőtlenségre, elnagyoltságra és félmegoldásokra ösztönző rohanásában Zoltánfy festészetének mivessége, hite, alakuló jelképi tisztasága megállásra készteti a szemlélőt. És talán az értés és szeretet első jelei azok a „Megvásárolták” cédulák, melyek még a megnyitó előtt kerültek a képek alá.

T. L.

Doktoravatás

Szombaton, tegnap délelőtt az egyetem Dugonics téri aulájában két részben benyolították le a József Attila Tudományegyetem doktorátó ünnepi tanácsülését.

Dr. Serfőző Lajos, a JATE oktatási rektorhelyettese 134 végzős joghallgatót, valamint tíz egykori bölcsész és 26 természettudományi kari hallgatót fogadott doktorrá.